

CRÒNICA LEGISLATIVA DE LES ILLES BALEARS

Primer semestre 2022

“El model lingüístic escolar a la Llei d’educació de les Illes Balears”

Maria Ballester Cardell*

Resum

La Llei d’educació de les Illes Balears estableix les coordenades bàsiques de l’organització de l’ensenyament i l’ús de les llengües oficials. El legislador incorpora els principis inclosos en la Llei de normalització lingüística i el Decret 92/1997, conegut com a “Decret de mínims”. S’estableix una presència mínima –que es podrà veure incrementada– de la llengua catalana en la meitat de l’horari escolar. Destaca la rellevància del sistema educatiu per garantir que els alumnes assoleixin el domini oral i escrit de les dues llengües oficials en acabar l’etapa d’ensenyament obligatori. Esmenta el caràcter vertebrador de la llengua catalana en la construcció d’un sistema plurilingüe i facilita que la llengua catalana sigui normalment usada en el model educatiu balear. No exclou el castellà com a llengua d’ensenyament i aprenentatge, que podrà usar-se fins a un màxim de la meitat de l’horari, segons el que disposi el projecte lingüístic de centre. Tot i que durant el procés legislatiu es varen teixir importants acords al voltant del model lingüístic, finalment el consens no va ser possible, la qual cosa pot posar en perill la continuïtat i l’estabilitat d’un dels pilars fonamentals del sistema educatiu balear.

Paraules clau: llengua catalana, model lingüístic, ensenyament llengües oficials, ús normal, competència lingüística.

LEGISLATIVE REPORTS ON THE BALEARIC ISLANDS

First half of 2022

“The school language model in the Balearic Islands Education Law”

Abstract

The Education Law of the Balearic Islands establishes the basic coordinates of the organization of education and the use of the official languages. The legislator incorporates the normative principles included in the Linguistic Standardization Law and the Minimum Decree. A minimum (which may be increased) of half of all school hours in the Catalan language has been established. It highlights the importance of the education system in guaranteeing that students achieve oral and written mastery of the two official languages at the end of the compulsory education stage. It mentions the primary role of the Catalan language in the construction of a multilingual system and facilitates the use of the Catalan language in the Balearic educational model. Spanish is not excluded as a language for teaching and learning, and may be used up to a maximum of half of the timetable according to the language project of the centre. Although important agreements were made during the legislative process concerning the linguistic model, in the end consensus was not possible. This may endanger the continuity and stability of one of the fundamental pillars of the Balearic education system.

Keywords: Catalan language; linguistic model; teaching official languages; normal use; linguistic competence.

* Maria Ballester Cardell, professora contractada doctora de Dret Constitucional de la UIB. maria.ballester@uib.es

Citació recomanada: Ballester Cardell, Maria (2022). Crònica legislativa de les Illes Balears. Primer semestre de 2022. “El model lingüístic escolar a la Llei d’educació de les Illes Balears” *Revista de Llengua i Dret, Journal of Language and Law*, 78, 260-270, <https://doi.org/10.2436/rld.i78.2022.3862>

Sumari

- 1 L'aspiració de consolidar i reforçar la cobertura normativa del model de conjunció lingüística
- 2 La polèmica sobre l'exempció d'acreditació de coneixement de llengua catalana en el procés d'estabilització dels funcionaris públics
- 3 El debat sobre la llengua catalana i la política lingüística en el Parlament de les Illes Balears
- 4 El foment i la promoció de la llengua catalana. Processos de formació i capacitació lingüística
- 5 Altres esdeveniments i actuacions per a la defensa, la promoció i la difusió de la llengua pròpia
- 6 Conflictivitat

1 L'aspiració de consolidar i reforçar la cobertura normativa del model de conjunció lingüística

La Llei 1/2022, de 8 de març, d'educació de les Illes Balears (BOIB, núm. 38, 17.03.2022),¹ és una disposició llargament esperada que arriba vint-i-cinc anys després del traspàs de les competències. La seva tramitació s'ha vist marcada (en totes les etapes) per la controvèrsia sobre el règim lingüístic de l'ensenyament, fins al punt que el conseller d'Educació, responent a les tensions que provoca aquest debat, ha manifestat en diverses ocasions que la dimensió lingüística de l'ensenyament és només un dels diferents elements específics del model educatiu propi.

No serà sobrer recordar quines han estat les fites més importants de la tramitació de la norma. A finals de l'any 2020 es presenta públicament la versió final de l'Avantprojecte de la Llei d'educació, que, alhora, prové del document *Illes per un Pacte* (signat per diferents partits i entitats) que es va debatre en la *Ponència del Pacte Educatiu*, constituïda en el Parlament balear durant l'IX legislatura (2015-2019). Atesa la temàtica de la norma projectada, la iniciativa s'havia sotmès a consulta prèvia i a informació pública; a més a més, el Consell Escolar de les Illes Balears i el Consell Econòmic i Social varen emetre els preceptius informes. L'etapa prelegislativa finalitza el 13 de maig de 2021, amb l'aprovació per part del Consell de Govern del Projecte de llei d'educació.

En el preàmbul del Projecte de llei es fa referència als elements específics del model lingüístic escolar, que segueix el sistema ja implementat de *conjunció lingüística o bilingüisme integral* i que ve determinat per l'Estatut d'autonomia i la Llei de normalització lingüística. Aquests principis es troben desenvolupats en l'article 133, que parteix de "la consideració de la llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, com un instrument de cohesió social en les activitats educatives i complementàries i com a vehicle d'expressió normal en les comunicacions i en l'àmbit administratiu" (art. 133.1.f); també disposa que les condicions per emprar les llengües als centres educatius han de garantir l'ús de la llengua catalana "com a llengua d'ensenyament i aprenentatge, almenys, en la meitat del còmput horari escolar amb l'objectiu d'assegurar el procés de normalització lingüística" (art. 133.3); a més a més, preveu que els centres educatius poden implementar estratègies educatives d'immersió lingüística per tal que la llengua catalana mantingui la funció de referència i de cohesió social (art. 134.4).

Gairebé al final del període de sessions, el 23 de juny de 2021, la Mesa del Parlament admet a tràmit el Projecte de llei d'educació de les Illes Balears (BOPIB, núm. 107, 25.06.2021).² Com ja es va comentar en la crònica del semestre passat, durant la tramitació legislativa es va permetre també la presentació de propostes i suggeriments a través la participació dels ciutadans mitjançant associacions representatives. Aquest tràmit va ser aprofitat per aportar un nombre important d'esmenes als preceptes dedicats al règim lingüístic de l'ensenyament.

Constituïda la Ponència en el si de la Comissió d'Educació, Recerca i Cultura, i analitzades les esmenes rebudes, s'emet el corresponent Informe, de 25 de gener de 2022, amb la presentació d'un text sobre el qual treballarà la Comissió.³ Durant aquesta fase, el debat sobre els principis del model lingüístic es centra, principalment, en la competència lingüística dels alumnes en les dues llengües oficials, la menció de les modalitats insulars, la referència al caràcter vehicular de les llengües oficials i la inclusió en la norma de la referència d'un percentatge mínim de docència en llengua catalana. De fet, amb l'objectiu d'aconseguir una redacció consensuada en aquest punt, es produeixen modificacions rellevants sobre l'ús de la llengua en l'àmbit educatiu a partir de l'acceptació parcial d'algunes propostes presentades pels grups parlamentaris de l'oposició.

En l'Informe de la Ponència s'afegeix (dins l'apartat III de l'exposició de motius) una referència a la rellevància del coneixement de les llengües oficials a través de l'ensenyament per assegurar els drets dels ciutadans que es deriven de l'oficialitat. En relació amb el model lingüístic escolar, s'inclou, també dins la part expositiva, un reforç de la dimensió lingüística del dret a l'educació en els territoris on hi ha llengua

1 [BOIB, núm. 38, 17.03.2022.](#)

2 [BOPIB, núm. 107, 25.06.2021.](#) Les dades contingudes en aquest epígraf són extretes de l'Exp. 10-2021/GLEX-0001, consultat a través del web del [Parlament de les Illes Balears](#).

3 Vegeu l'[Informe de Ponència](#).

oficial pròpia, tot invocant el marc jurídic estatutari. Ja en la part articulada s'incorpora un article 2 bis per fer referència al sistema educatiu com a instrument cabdal per assegurar el coneixement de les dues llengües oficials, i es vinculen les disposicions sobre l'ús de les llengües oficials a complir aquell mandat derivat de l'oficialitat lingüística. També s'addiciona una lletra *i* bis a l'article 3.1, per incorporar com a principi general "la responsabilitat del sistema educatiu de garantir que al final del procés d'ensenyament obligatori tots els alumnes siguin competents per emprar amb correcció i fluïdesa les dues llengües oficials". En relació amb el currículum educatiu, s'inclou una referència al coneixement de la llengua "amb les respectives modalitats insulars" (article 121.3.f).

En el capítol dedicat específicament al model lingüístic, l'Informe de la Ponència presenta també alguns canvis significatius. Així, l'article 133.1 especifica, a la lletra *c*, que les llengües oficials "tendran el caràcter de [...] vehiculars" i es prescindeix de la referència expressa a la llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, com a llengua vertebradora de l'ensenyament. També en relació amb els principis del model, l'article 133.1.i especifica que la implementació del projecte lingüístic té com a finalitat "assegurar el coneixement de les dues llengües oficials en acabar l'ensenyament obligatori". I, encara, per cloure aquesta part del precepte dedicat als principis rectors del model lingüístic escolar, s'afegeix una lletra *j* bis referida a "l'ús de les modalitats insulars de la llengua catalana" d'acord amb el mandat estatutari establert a l'article 35 de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears. El canvi més important en aquest títol rau en la reformulació de l'apartat 3 de l'article 133, que en la redacció del Projecte de Llei es remetia, pel que fa a les condicions de l'ús de les llengües, al desplegament reglamentari previst en la Llei de normalització lingüística, tot especificant que com a mínim la meitat del còmput horari s'hauria d'impartir en llengua catalana. En l'Informe es conserva la referència a l'ús de la llengua pròpia com a mínim en la meitat de l'horari escolar i s'especifica que aquesta proporció podrà ser incrementada respecte al català en cada centre segons el que estableixi el seu projecte lingüístic, i que, igualment, cada centre podrà utilitzar el castellà com a llengua d'ensenyament i aprenentatge mitjançant el que disposi el seu projecte lingüístic. Aquest canvi suposa, a més, la supressió de l'apartat 4 de l'article 134, que esmentava la possible implementació d'estratègies d'immersió lingüística tenint en compte la realitat sociolingüística, la llengua dels alumnes i el procés d'ensenyament del castellà. També s'elimina la referència (a l'apartat 3 de l'article 134) a l'especificació en el projecte lingüístic de les matèries no lingüístiques que s'han d'impartir en català i s'al·ludeix a la concreció en el projecte lingüístic de la llengua d'ensenyament i aprenentatge conforme als principis establerts a l'article 133. La inclusió de la vehicularitat de les dues llengües oficials o la referència a l'ús de les modalitats lingüístiques insulars provenen d'esmenes presentades pel Grup Parlamentari Popular que foren acceptades parcialment pels grups que donen suport al Govern. També es mantenen al màxim nivell normatiu els principis bàsics del Decret de mínims (Decret 92/1997, de 4 de juliol, que regula l'ús i l'ensenyament de la llengua catalana en els centres docents) (sense anar més enllà, com desitjaven els grups d'esquerra nacionalista). Tot això, amb la intenció d'assegurar el consens entre les forces polítiques en un punt fonamental de la Llei d'educació per "treure la llengua de la brega partidista" i que el "model pugui tornar a ser el model de tots".

En el debat de les esmenes previ a l'elaboració del Dictamen de la Comissió (Diari de sessions de la Comissió d'Educació, Recerca i Cultura, 10.02.2022),⁴ les referències al model lingüístic a l'ensenyament hi són molt presents. La portaveu del Grup Parlamentari El Pi - Proposta per les Illes destaca la necessitat de consens envers aquest punt, partint del Decret de mínims. Per la seva banda, en la seva esmena el Grup Parlamentari Mixt defensa la necessitat d'assegurar el compromís dels centres concertats amb el model lingüístic que conté la llei i que aquella avinença sigui una de les condicions per rebre el concert, i també pretén millorar la redacció a la referència de l'ús de les modalitats lingüístiques insulars per apropar-la a la previsió continguda a l'article 35 de l'Estatut. La portaveu del Grup Parlamentari de Ciudadanos, tot i considerar un avanç les transaccions reflectides a l'Informe de la Ponència amb la inclusió de les dues llengües oficials com a llengües vehiculars de l'educació, veu en el redactat de l'article 133.3 una debilitació d'aquell principi. La mateixa formació defensa el dret de les famílies a la lliure elecció de llengua en el primer ensenyament i l'estudi i el coneixement de les modalitats lingüístiques insulars; a més a més, considera que sense l'eliminació de la garantia de no-discriminació per grups en classes diferents per motiu de llengua no es pot assegurar el dret a la lliure elecció de llengua a les famílies; també es proposa que s'elimini de l'article 133.3 la referència al mínim del cinquanta per cent de classes en llengua catalana i, en canvi, pretén que la Llei garanteixi el vint-

⁴ [Diari de sessions de la Comissió d'Educació, Recerca i Cultura, núm. 66, 10.02.2022.](#)

i-cinc per cent de càrrega lectiva en llengua castellana. La representant de Grup Parlamentari VOX - Actúa Balears es limita a reafirmar la seva oposició frontal al Projecte de Llei perquè considera que vulnera la Constitució i imposa un sistema d'immersió obligatòria en llengua catalana. El Grup Parlamentari Popular es mostra parcialment satisfet amb “la part lingüística de la llei” per les millores introduïdes en l'Informe de la Comissió; tot i així, apel·la a la jurisprudència que exigeix un mínim d'ensenyament del vint-i-cinc per cent en llengua castellana i invoca la necessitat que la Llei d'educació garanteixi els drets lingüístics de tots. En qualsevol cas, debatudes les esmenes, en el Dictamen emès per la Comissió d'Educació, Recerca i Cultura, de 10 de febrer de 2022,⁵ pràcticament no hi ha canvis respecte als principis continguts en l'Informe de la Ponència en la part dedicada al model lingüístic a l'ensenyament.

En els dies immediatament anteriors al debat plenari de la Llei el Grup Parlamentari Popular anuncia que votarà en contra dels preceptes dedicats al model lingüístic a l'ensenyament. Altrament, les protestes d'entitats en defensa de la llengua catalana per la referència al caràcter vehicular de les dues llengües oficials guanyen intensitat. En veure que el consens no era possible en aquest punt, els partits que donen suport al Govern decidiren eliminar la referència al castellà com a llengua vehicular (que provocava suspicàcia i recel entre els partits de l'esquerra nacionalista). En el debat plenari (Diari de Sessions del Ple, núm. 109, 22.02.2022),⁶ el conseller d'Educació i Formació Professional insisteix en els elements basilers del model lingüístic impulsat en la llei: la Llei de normalització lingüística i el Decret de mínims (en el pla normatiu) i l'assoliment de plena competència lingüística dels alumnes. La portaveu del Grup Parlamentari El Pi - Proposta per les Illes lamenta la reculada del Partit Popular i de Ciudadanos i l'obstrucció de VOX envers els principis del model lingüísticoeducatiu, implementat per consens ja fa més de vint-i-cinc anys. De la mateixa manera, al portaveu de Més per Menorca li pesa que aquesta Llei no surti amb més suport i amb més consens. El Grup Parlamentari Ciudadanos responsabilitza la conselleria d'Educació i els socis de Govern d'haver impedit l'acord perquè la proposta legislativa “blinda la immersió i el model monolingüisme en català” i “es fa una passa per eliminar el castellà com a llengua vehicular”. El portaveu del Grup Parlamentari VOX - Actúa Balears no aporta res al debat, més enllà del seu missatge distorsionat i histriònic sobre la llengua i la cultura catalanes, i anuncia que la formació votarà en contra de la Llei i que s'interposarà recurs d'inconstitucionalitat davant el Tribunal Constitucional. La portaveu del Grup Parlamentari Popular es posiciona en favor del caràcter vehicular de les dues llengües oficials “en un plànol igualitari, fora imposicions ni immersions”, i explica que el motiu pel qual el seu grup votarà en contra dels preceptes que dissenyen el model lingüístic és la negativa a incloure a la Llei un percentatge d'un mínim de llengua castellana com a llengua d'aprenentatge i d'ensenyament. Altrament, els grups parlamentaris que donen suport al Govern es feliciten d'haver pogut incorporar al model lingüístic els principis normatius fruit del consens polític i social, previstos en la Llei de normalització lingüística i el Decret de mínims. Finalment, els grups parlamentaris Popular, Ciudadanos i VOX - Actúa Balears voten en contra de l'article 135 de la Llei, que conté les coordenades bàsiques del model lingüístic escolar.

En qualsevol cas, l'aprovació la Llei 1/2022, de 8 de març, d'educació de les Illes Balears, suposa conferir rang legal al model lingüístic ja implementat –articulat a través d'un important consens social i polític i aplicat durant els darrers vint-i-cinc anys– amb l'objectiu de donar continuïtat i estabilitat al règim de conjunció lingüística.⁷ En l'exposició de motius trobam una primera referència al sistema educatiu com a instrument per garantir el coneixement suficient de les dues llengües oficials a partir de l'ús habitual i funcional de la llengua catalana. En la part expositiva també hi ha un recordatori sobre la proposta, continguda en el document presentat per la plataforma Illes per un Pacte, de reconèixer el caràcter vehicular de la llengua catalana en el sistema educatiu. A més a més, en l'exposició de motius es deixa palès que mitjançant el model lingüístic escolar es consolida l'ús del català com a llengua vertebradora de l'ensenyament. S'afirma que “[d']aquesta manera, es dona continuïtat a un model implementat progressivament i que s'emmarca coherentment en el marc normatiu definit per l'Estat i, en concret, per la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació”. I que “[e]s tracta d'un model reiteradament avalat per la jurisprudència constitucional ja des de la Sentència 337/1994, de 23 de desembre, del Tribunal Constitucional, que, sense perjudici de la utilització de la llengua castellana com a llengua d'ensenyament i d'aprenentatge, permet alhora compensar situacions històriques i presents

⁵ Vegeu el [Dictamen del Projecte de llei](#).

⁶ [Diari de sessions del Ple del Parlament, núm. 109, 22.02.2022](#).

⁷ Llabrés Fuster, Antoni. (2022, 5 de maig). [El model lingüísticoeducatiu de les Illes Balears a la cruïlla](#). *Blog de la Revista de Llengua i Dret*.

de desequilibri que col·loquen el català en una posició de desavantatge, i es troba justificat pels resultats aconseguits fins al moment”.

En la part dispositiva, l'article 1.3 es refereix a la rellevància del sistema educatiu per fer efectiu el mandat estatutari –contingut a l'article 4.3– per assegurar el coneixement de les dues llengües oficials. L'article 3.1 inclou entre els principis generals del sistema educatiu de les Illes Balears “la responsabilitat del sistema educatiu” per assegurar que en acabar l'ensenyament obligatori puguin “emprar amb correcció i fluïdesa les dues llengües oficials” (lletra *j*); “el compromís [...] amb la llengua [...] de les Illes Balears (lletra *t*), i “la construcció d'un sistema plurilingüe que tengui com a eix vertebrador la llengua catalana” (lletra *w*). En aquesta primera part de la Llei, es preveu també que l'etapa d'educació infantil ha de contribuir a desenvolupar habilitats comunicatives en les dues llengües oficials (article 6.2.f), que en l'educació primària s'han d'adquirir habilitats i competències relatives a l'expressió escrita i la comprensió en les llengües oficials (article 12.1.b) i que en finalitzar el període d'escolaritat obligatòria s'ha de garantir el nivell necessari en aquelles habilitats i competències per garantir l'ús normal i correcte d'ambdues llengües oficials (article 14.1.f). Altrament, en els preceptes dedicats al currículum educatiu també es fa menció del coneixement de la llengua de les Illes Balears, “amb les respectives modalitats insulars” com a “patrimoni propi [...] en el marc d'una cultura universal” (article 121.3.f) i de l'aprenentatge de la llengua catalana com a element per a la transmissió i interpretació de la identitat de les Illes Balears (article 121.3.h).

Entrant en el capítol dedicat al model lingüístic (articles 135 a 138), el legislador recull els principis continguts en la Llei de normalització lingüística i en el Decret de mínims. Així, posa èmfasi, com a principi rector, en l'objectiu de garantir la competència, al final de l'etapa d'ensenyament obligatori, per emprar amb correcció i fluïdesa les dues llengües oficials (article 135.1.a). També s'esmenta el dret dels alumnes a rebre el primer ensenyament en la seva llengua (article 135.1.c); la consideració de la llengua catalana “com a vehicle d'expressió normal en les comunicacions i en l'àmbit administratiu” (article 135.1.d); la garantia de la no-discriminació i de la no separació per raons de llengua (article 135.1.e), i l'especial atenció a la llengua catalana en l'acolliment lingüístic per als alumnes d'incorporació tardana (article 135.1.f). Altrament, en aquestes coordenades, l'article 135.3, primer incís, estableix l'obligació de fer un ús de la llengua catalana com a llengua d'ensenyament i aprenentatge com a mínim en la meitat de l'horari escolar. L'altra meitat de l'horari vendrà determinada pel que disposin els projectes lingüístics de centre atenent a dos criteris: l'assoliment dels objectius de la normalització lingüística i el compliment de la competència comunicativa plena i equivalent en les dues llengües oficials al final dels ensenyaments obligatoris. Finalment, el darrer incís de l'esmentat article 135.3 preveu el desplegament reglamentari de les condicions de l'ús de les llengües segons els principis marcats per la Llei.

Com ja s'ha dit, i a mode de resum, la Llei d'educació de les Illes Balears confereix rang legal a les coordenades bàsiques de l'organització de l'ensenyament i l'ús de les llengües oficials. El legislador incorpora els principis continguts en la Llei de normalització lingüística i en el seu desplegament reglamentari mitjançant el Decret de mínims. S'estableix una presència mínima de la llengua catalana en la meitat de l'horari escolar que es podrà veure incrementada a través del projecte lingüístic de centre, de conformitat amb els paràmetres establerts a la Llei. Aquest marc permet que el català sigui llengua preponderant en els centres si les exigències de normalització i de capacitació lingüística ho justifiquen. No s'exclou el castellà com a llengua d'ensenyament i aprenentatge, que podrà usar-se fins a un màxim de la meitat de l'horari segons el que disposi el projecte lingüístic de centre.

Fins aquí arriba el disseny legal del model lingüístic escolar a les Illes Balears. Existeixen, però, alguns dubtes sobre la projecció que tindrà el marc normatiu ara aprovat. En primer lloc, perquè no ha estat possible mantenir els consensos aconseguits amb la Llei de normalització lingüística (que va comptar amb el suport de tots els grups parlamentaris) i amb la implementació del Decret de mínims de 1997 (aprovat pel Govern del Partit Popular). Tot i els esforços fets pels diferents grups parlamentaris (excepte VOX -Actúa), la polarització dels plantejaments a l'entorn de la llengua ha pesat més que la possibilitat de tornar aconseguir un model que pogués donar estabilitat i finançament a un dels elements fonamentals en el sistema educatiu balear. En segon lloc, el marc legal no aconsegueix satisfer les expectatives de les associacions en defensa de la llengua catalana, que reclamen la implementació de mesures més intenses en favor del català a l'escola per reconduir la situació social de la llengua pròpia oficial, que és minoritzada i es troba en recés. Per part d'entitats i sindicats es posa

l'accent en un desplegament reglamentari adequat i en les accions necessàries per a l'aplicació del marc legal que en permeti un compliment suficient. Altrament, preocupa el recorregut judicial de la Llei i la interpretació que farà el Tribunal Constitucional dels preceptes lingüístics que són objecte del recurs d'inconstitucionalitat presentat per més de cinquanta diputats del Grup Parlamentari VOX en el Congrés.⁸ Els principis fonamentals de la jurisprudència constitucional sobre la determinació del model lingüístic del sistema educatiu, fixats per la STC 337/1994, es mantenen. Conforme a aquesta interpretació, es permet que les llengües pròpies oficials, en compliment de l'objectiu de la normalització lingüística, ocupin el centre de gravetat del sistema educatiu, sense excloure el castellà com a llengua docent. Però en aquests darrers anys –principalment després de la STC 31/2010– s'ha produït un gir restrictiu dins aquesta doctrina. La reorientació de la jurisprudència constitucional s'ha traslladat a altres pronunciaments judicials que afecten les disposicions lingüístiques autonòmiques en l'esfera de l'educació (a les Illes Balears, per exemple, la STSJIB 886/2011, de 22 de novembre, que anul·la la referència a “l'ús preferent” de la llengua catalana en els actes culturals i socials i en les relacions amb les administracions i altres entitats, en la redacció de l'article 6.1.a del Decret 67/2008, de 6 de juny; i, a Catalunya, la discutible interpretació que fa el Tribunal Superior de Justícia davant una pretesa inactivitat de la Generalitat de Catalunya fer fixar la vehicularitat de la llengua castellana).

2 La polèmica sobre l'exempció d'acreditació de coneixement de llengua catalana en el procés d'estabilització dels funcionaris públics

El 13 de juny de 2022, el Consell de Govern, reunit en sessió extraordinària, aprova, a proposta de diverses conselleries, el Decret llei 6/2022, de 13 de juny.⁹ La norma encaixa dins l'ampliació dels processos d'estabilització (habilitada pel legislador estatal, mitjançant la Llei 20/2021, de 28 de desembre) i té per objectiu rebaixar la taxa de temporalitat estructural a l'Administració pública. En aquest context, la norma estableix els requisits envers la capacitació de la llengua catalana que s'han acreditar en els processos d'estabilització que es convoquin i que s'hauran de complir en la data d'acabament del termini de presentació de sol·licituds (article 13.i). La disposició addicional tretzena estableix les exempcions del nivell de coneixement de llengua catalana en relació amb els aspirants que es presenten a la mateixa plaça i en la mateixa administració o ens públic per al qual treballen (apartat 1). La norma també fixa un termini de dos anys des de l'assoliment de la condició de funcionari o personal fix per acreditar el nivell de coneixement exigít per a la plaça (apartat 2). Passat el termini sense acreditació suficient, “aquestes persones seran remogudes del lloc de treball” (apartat 3).

La polèmica envers el procediment de consolidació de places d'interins rau, precisament, en els efectes respecte als candidats que passin el procés d'estabilització i no compleixin el requisit de capacitació lingüística en el termini establert. Segons la consellera de Presidència, Funció Pública i Igualtat, encarregada d'exposar davant el Ple del Parlament els motius pels quals es promulga el Decret llei, l'exempció temporal quant als requisits de català es preveu com una moratòria. La consellera assegura que les conseqüències de no acreditar la capacitació lingüística en el termini de dos anys serà la pèrdua de lloc de treball. En les intervencions dels grups parlamentaris que participen en el torn a favor de la convalidació, els arguments són molt semblants. La portaveu del Grup Parlamentari Més per Mallorca¹⁰ destaca que el procés d'estabilització aprovat a través del Decret llei compta amb el suport molt majoritari dels sindicats. També deixa palès que l'exempció temporal de la capacitació lingüística no és una exoneració, sinó un ajornament. Així mateix, valora positivament que amb aquesta norma s'exigirà el requisit del català a determinats empleats interins als quals fins ara no se'ls ha demanat. Un dels membres del Grup Parlamentari Mixt, tot i que intervé en el torn a favor, anuncia que els diputats de Més per Menorca no hi votaran a favor. Tot i considerar que el Decret llei és necessari, manifesta reserves a la inclusió en la norma de l'excepció extraordinària de la capacitació lingüística i és escèptic en relació amb els efectes de la no acreditació i la remoció en la plaça que s'hagi guanyat. En la intervenció

⁸ [Recurs d'inconstitucionalitat núm. 4354 - 2022, BOE, núm. 174, 21.07.2022.](#)

⁹ [Decret llei 6/2022, de 13 de juny, de noves mesures urgents per reduir la temporalitat en l'ocupació pública de les Illes Balears.](#) El Ple de Parlament validà, a la segona sessió extraordinària de dia 28 de juny de 2022, el Decret llei i rebutjà, per vint-i-quatre vots a favor i vint-i-nou en contra, tramitar-lo com a projecte de llei pel procediment d'urgència ([Diari de sessions del Ple del Parlament, núm. 126, 28.06.2022](#)).

¹⁰ Aquesta formació, que ha fet de la defensa del català el seu senyal d'identitat, coincidint amb el debat parlamentari de convalidació del Decret llei fa córrer, a través dels [mitjans](#) i les xarxes socials, un decàleg amb arguments que expliquen el seu posicionament envers el compliment del requisit del català dels funcionaris interins que passin el procés d'estabilització com una exigència irrenunciable.

del segon portaveu del Grup Mixt es passa de puntetes sobre el tema, tot apel·lant a la necessitat de trobar solucions (formació o moratòries per als qui accedeixen a la funció pública) per garantir els drets lingüístics dels usuaris dels serveis públics.

Pel que fa a les intervencions en contra, el Grup Parlamentari Ciudadanos torna a insistir en l'argument, tantes vegades invocat per la formació, segons el qual el coneixement de català ha de ser un mèrit i no un requisit a l'accés a la funció pública, i critica que el valor de la capacitació lingüística s'equipari al de l'experiència professional. Per la seva banda, el portaveu del Grup Parlamentari El Pi - Proposta per les Illes explica que vota en contra de la convalidació del Decret llei per tal com considera que el procés d'estabilització no garanteix que els empleats públics que hi participin acreditin el coneixement de llengua catalana. També critica la incertesa d'una previsió que demora la solució al que pugui passar després de dos anys i que no assegura que els funcionaris que hagin participat en el procés i no puguin acreditar el requisit del català perdin efectivament la plaça.

3 El debat sobre la llengua catalana i la política lingüística en el Parlament de les Illes Balears

En l'inici d'aquest període de sessions es dona resposta, per part del conseller de Fons Europeus, Universitat i Cultura, a diverses preguntes del diputat Castells i Baró sobre les accions de l'Institut d'Estudis Balearics (IEB) en matèria de foment de l'ús del català durant l'any 2020 (RGE, núm. 5021/2021); envers la formació de llengua catalana per a població adulta com a forma dels ensenyaments reglats (RGE, núm. 5022/2021); sobre els cursos de l'IEB de català per a adults a Menorca (RGE, núm. 5023/2021); respecte a les persones adultes sense plaça a aquests cursos (RGE, núm. 5024/2021), i sobre els recursos dedicats a la formació en català per a persones adultes a Menorca (RGE, núm. 5025/2021).¹¹

El Grup Parlamentari El Pi - Proposta per les Illes formula una pregunta a la presidenta de les Illes Balears sobre la recuperació del Servei d'Ensenyament del Català, que va ser eliminat pel Govern de Bauzá i que l'executiu d'esquerra nacionalista no ha restablert. La presidenta exposa que, davant la política "lingüicida" del Partit Popular contra el català, el compromís del seu Govern s'encamina a l'assoliment de la normalització lingüística per recuperar l'ús i el reconeixement social de la llengua catalana en tots els àmbits. Quant al Servei d'Ensenyament de Català, Armengol explica que aquest servei es va recuperar a la passada legislatura amb una denominació diferent –Servei de Normalització Lingüística i Formació– i amb una estructura més adaptada a les necessitats reals del servei.¹²

VOX manté la seva tàctica desestabilitzadora i de confrontació utilitzant l'atac a la llengua i la cultura catalanes. En la sessió de control al Govern, VOX - Actúa Baleares formula una pregunta sobre les reunions que manté la presidenta de les Illes Balears i critica, gratuïtament i sense la més mínima argumentació, la tasca desenvolupada per l'Obra Cultural Balears. En una intervenció sense sentit i amb un to exagerat i ple de falsedats, el diputat de VOX intenta criminalitzar l'entitat comparant una suposada manifestació de l'entitat amb una marxa nazi. La presidenta, visiblement molesta amb el to de l'intervinent, defensa la tasca de l'Obra Cultural Balear, que, amb seixanta anys d'història, ha treballat en benefici de les Illes Balears.¹³

En aquest període de sessions, més enllà de l'obstrucció en el debat del model lingüísticoeducatiu en la Llei d'educació (que ja s'ha comentat), continua la fixació del Grup Parlamentari VOX - Actúa Baleares per la política lingüística en l'àmbit educatiu. En aquest context, el seu portaveu formula una pregunta al conseller d'Educació i Formació Professional sobre el percentatge òptim d'assignatures en català per dominar bé aquesta llengua.¹⁴ Igualment, es presenta una proposició no de llei relativa a la lliure elecció de llengua.¹⁵ També continuen els retrets de la formació sobre la suposada discriminació dels empleats del Servei de Salut de les Illes Balears a causa dels requisits lingüístics, crítiques que es formulen fins i tot en relació amb iniciatives

11 [BOPIB, núm. 141, 04.02.2022.](#)

12 [BOPIB, núm. 111, 08.03.2022.](#)

13 [BOPIB, núm. 113, 22.03.2022.](#)

14 [BOPIB, núm. 141, 04.02.2022.](#)

15 [BOPIB, núm. 145, 04.03.2022.](#)

que tenen poc a veure amb el tema (com és el cas, per exemple, de la Proposició no de Llei presentada pel Grup Parlamentari Ciudadanos relativa al cribratge de detecció precoç del càncer de còlon a Menorca).¹⁶

El Grup Parlamentari Més per Mallorca, després d'un incident de discriminació lingüística per part d'una companyia aèria que va impedir volar a una parella de jubilats per presentar el certificat covid en català, presenta una proposició no de llei per la qual s'insta el Govern espanyol a garantir la llibertat lingüística per a tots els ciutadans i a demanar l'oficialitat del català a les institucions europees per evitar casos de discriminació lingüística en la presentació de documentació oficial.¹⁷

4 El foment i la promoció de la llengua catalana. Processos de formació i capacitació lingüística

Pel que fa a les mesures de foment i promoció, cal esmentar la Resolució del conseller de Fons Europeus, Universitat i Cultura per la qual es convoquen ajuts destinats a actuacions de foment de l'ús de la llengua catalana a les Illes Balears per a l'any 2022 (BOIB, núm. 38, 17.03.2022).¹⁸ Amb aquesta convocatòria es tracta de donar suport a activitats que tenen com a finalitat la difusió i la promoció de l'ús social de la llengua catalana entre la població general, tant l'autòctona com la nouvinguda. Altrament, amb l'objectiu de fomentar la presència de la llengua catalana en els mitjans de comunicació social de les Illes Balears, es fa pública la convocatòria anual d'ajuts mitjançant la Resolució del conseller de Fons Europeus, Universitat i Cultura per la qual es convoquen ajuts destinats als mitjans de comunicació en llengua catalana a les Illes Balears (BOIB, núm. 70, 31.05.2022).¹⁹ I, encara, sobre la promoció i el foment de la llengua catalana, ens hem de referir a sengles resolucions del president de l'Institut d'Estudis Baleàrics, totes de 13 de juny de 2022, per les quals es convoquen subvencions per donar suport a la projecció exterior de l'edició i la promoció de la literatura, el pensament, el còmic i la il·lustració de les Illes Balears; a l'edició de llibres de recerca científica o de divulgació de les Illes Balears; a les activitats d'estudis locals que se celebrin a les Illes Balears, i a les activitats de projecció exterior de les arts escèniques de les Illes Balears (totes publicades al BOIB, núm. 79, 18.06.2022).²⁰ En l'àmbit insular, la direcció insular de Política Lingüística del Consell de Mallorca ha publicat sengles convocatòries de subvencions d'ajuts de *minimis* per al foment de l'ús de la llengua catalana a les empreses i a les entitats sense ànim de lucre (BOIB, núm. 43, 29.03.2022).²¹ També es fan públiques les bases i la convocatòria que regulen els ajuts del Consell Insular de Menorca per al foment de l'ús de català en el sector empresarial, associatiu i esportiu i de suport a l'edició en llengua catalana (BOIB, núm. 44, 31.03.2022).²²

En relació amb els processos de capacitació lingüística, ens hem de referir a la Resolució de la directora general de Política Lingüística d'1 de febrer de 2022, de modificació de la Resolució de 4 de novembre de 2021, per la qual es convoquen les proves de l'any 2022 per obtenir els certificats oficials de coneixements de llengua catalana (BOIB, núm. 18, 03.02.2022),²³ que té com a únic objecte modificar el calendari de la prova oral del certificat de nivell B1 a Eivissa, atès el nombre de persones que s'han inscrit a aquesta convocatòria. Igualment, amb l'objectiu d'adaptar el calendari de les proves orals dels nivells B1 i C2 al nombre d'inscripcions a aquests dos nivells, es publica la Resolució de la directora general de Política Lingüística de 14 de febrer de 2022, de modificació de la Resolució de 4 de novembre de 2021, per la qual es convoquen les proves de l'any 2022 per obtenir els certificats oficials de coneixements de llengua catalana (BOIB, núm. 27, 19.02.2022);²⁴ tot això, per atendre els examinands convocats i complir amb el protocol de mesures per evitar el contagi per covid-19. Una vegada conclòs el procés d'avaluació, es publica la Resolució de la directora general de

16 [Diari de sessions de la Comissió de Salut, núm. 83, 11.05.2022.](#)

17 [BOPIB, núm. 141, 04.02.2022.](#)

18 [BOIB, núm. 38, 17.03.2022.](#)

19 [BOIB, núm. 70, 31.05.2022.](#)

20 [BOIB, núm. 79, 18.06.2022.](#)

21 [BOIB, núm. 43, 29.03.2022.](#)

22 [BOIB, núm. 44, 31.03.2022.](#)

23 [BOIB, núm. 18, 03.02.2022.](#)

24 [BOIB, núm. 27, 19.02.2022.](#)

Política Lingüística de 28 d'abril de 2022, per la qual es publiquen les relacions d'aptes de cada certificat corresponents a la convocatòria de proves de gener de 2022 per obtenir els certificats oficials de coneixements de llengua catalana (BOIB, núm. 58, 03.05.2022).²⁵

5 Altres esdeveniments i actuacions per a la defensa, la promoció i la difusió de la llengua pròpia

El Ple del Consell Social de la Llengua Catalana aprova, en la sessió ordinària del dia 10 de gener de 2022, el treball de la Ponència constituïda prèviament amb l'encàrrec de revisar els documents aprovats per aquest òrgan d'assessorament i consulta d'ençà que va reiniciar l'activitat, l'any 2015. En aquesta mateixa sessió, es constata per part del Ple que les diferents normatives aprovades o en tràmit i la pràctica de l'Administració no han incorporat les mesures suggerides per aquest òrgan. Per això aprova una declaració institucional en la qual es sol·licita que es convoqui la Comissió Permanent, amb la participació del Govern de les Illes Balears, els consells insulars i els ajuntaments, per establir un mecanisme d'avaluació de les mesures proposades pel Consell Social.²⁶

En l'àmbit institucional, el 16 de febrer es celebra a Palma una trobada entre els responsables de l'àrea de Política Lingüística del Govern Balear i el director de l'Institut Ramon Llull per tractar les actuacions per part de l'executiu autonòmic en aquell organisme i nous projectes de futur. Altrament, l'11 d'abril es presenta a Illes Balears el Projecte AINA, impulsat per la Generalitat de Catalunya. Es tracta d'un projecte que està basat en tecnologia de dades i intel·ligència artificial i que construeix el corpus i els models de llengua en català per facilitar que les empreses tecnològiques puguin desenvolupar serveis específics en llengua catalana. El Govern balear assumeix el compromís de donar a conèixer el projecte a la societat illenca i fomentar la recollida de veus a l'arxipèlag per enriquir les veus i les modalitats de la llengua catalana.

A finals de febrer es coneix la dimissió de la secretària autonòmica d'Universitat, Recerca i Política Lingüística (BOIB, núm. 31, 01.03.2022).²⁷ Tot i que Agustina Vilaret addueix que deixa el càrrec per motius personals, els mitjans de comunicació es fan ressò de la suposada manca de suport per part de la Conselleria de Fons Europeus i Cultura (a la qual es trobava adscrita) i a les discrepàncies de la secretària autonòmica en relació amb determinades transaccions en la tramitació parlamentària de la Llei d'educació. El 7 de març el Consell de Govern nomena Miquel Àngel Sureda Massanet secretari autonòmic d'Universitat, Recerca i Política Lingüística (BOIB, núm. 34, 08.03.2022).²⁸

Amb el suport institucional del Govern balear i el Consell Insular de Mallorca i la col·laboració de l'Obra Cultural Balear es recupera una nova edició del Correllengua, organitzat per Joves de Mallorca per la Llengua. Es tracta d'un esdeveniment festiu i reivindicatiu, celebrat entre el 22 i el 24 d'abril de 2022, a través del qual es reclama major implicació de les polítiques públiques per impulsar i fomentar el català en tots els àmbits.

Finalment, ens hem de fer ressò d'una polèmica que es resol ràpidament. El mes de juny, els mitjans de comunicació donen compte de la controvèrsia sorgida a partir d'una iniciativa de l'Institut Nacional de Seguretat i Salut en el Treball, dependent del Ministeri de Treball i Economia Social, en què era possible descarregar el document oficial en "balear" (a més de poder-ho fer en castellà, català, èuscar, gallec i valencià). Aquesta errada es corregeix ben aviat després de les crítiques dels partits d'esquerra nacionalista i de les principals entitats en defensa de la llengua catalana.

6 Conflictivitat

La Sentència 38/2022, de 18 de gener, del Tribunal Superior de Justícia (Sala Contenciosa),²⁹ resol un recurs interposat per l'entitat Asociación Hablamos Español, mitjançant el qual s'impugnen determinades normes i

²⁵ [BOIB, núm. 58, 03.05.2022.](#)

²⁶ [Govern i Administració Autonòmica \(2022, 26 d'abril\).](#)

²⁷ [BOIB, núm. 31, 01.03.2022.](#)

²⁸ [BOIB, núm. 34, 08.03.2022.](#)

²⁹ [STSI BAL 281/2022 - ECLI:ES:TSJBAL:2022:281.](#)

el protocol d'actuació continguts en una instrucció de la Conselleria d'Educació i Formació Professional sobre el funcionament dels tribunals de les proves d'accés a la Universitat de les Illes Balears per a l'any 2021. En concret, se segueix el procediment especial de protecció de drets fonamentals i s'impugna la previsió segons la qual es exercicis s'hauran de lliurar en català i únicament es proporciona la versió castellana als alumnes que prèviament han estat identificats com a exempts de llengua catalana. La part reclamant considera que aquestes previsions vulneren els articles 14 i 27 de la Constitució i demana que s'anul·lin i que en properes convocatòries l'administració educativa ofereixi la versió bilingüe dels exàmens de les PBAU. La Sala declara inadmissible el recurs per manca de legitimació activa de la part reclamant. De fet, en la resolució es posa de manifest que l'Asociación Hablemos Español està constituïda a Madrid, domiciliada a Pontevedra i no inscrita a les Illes Balears; tampoc està habilitada en els seus estatuts per a la defensa dels drets i interessos legítims col·lectius. A més, el tribunal té en compte que la reclamant no ha acreditat de quina manera ha quedat afectada l'entitat per les disposicions o instruccions rebudes pels tribunals de les proves d'accés a la universitat, i ni tan sols invoca en la demanda l'eventual representació dels interessos dels aspirants que es presenten a les dites proves. En el fonament jurídic segon de la Sentència també es posa en relleu que, segons els estatuts de l'associació, el seu objecte és la promoció i la defensa dels drets dels castellanoparlants en tot el territori de l'Estat, amb la qual cosa queda palès que aquest objecte no està vinculat amb les proves d'accés als estudis universitaris i que tampoc té relació amb la defensa dels estudiants de batxillerat de les Illes Balears.